

Сацыяльна-гуманітарны цыкл.  
Базавы кампанент

---



ГІСТОРЫЯ  
БЕЛАРУСКАЙ  
ДЗЯРЖАЎНАСЦІ

-500165-

*Сацыяльна-гуманітарны цыкл.  
Базавы кампанент*



*Датушчана Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь  
у якасці вучэбнага дапаможніка  
для студэнтаў устаноў вышэйшай адукацыі*

*Пад агульнай рэдакцыяй І. А. Марзалюка*

2-е выданне, стэрэатыпнае

Мінск  
«Адукацыя і выхаванне»  
2023

УДК [94+321](476)(075.8)  
ББК 63.3-3(4Бей)я73  
Г51

*Серыя заснавана ў 2022 г.*

Аўтары: *І. А. Марзальок* (уступ, тэмы 1.2, 1.3, 1.6, 1.8, 2.1–2.4, 3.1–3.3, заключэнне); *А. Г. Каханоўскі* (тэмы 1.4, 2.3, 2.4, 3.2); *С. М. Ходзін* (тэмы 1.5–1.7, 2.1–2.5, 3.4); *Д. У. Дук* (тэма 1.2); *С. М. Цемушаў* (уступ, тэмы 1.1, 1.2, 2.3–2.5, 3.5, заключэнне, метадычны апарат); *П. І. Брыгадзін* (тэмы 1.5, 3.2); *А. В. Бурачонок* (тэмы 1.6, 1.8, 2.2–2.4, 3.4, 3.5); *В. Ф. Гігін* (тэмы 1.1, 2.6, 3.3, 3.5)

Навуковы рэдактар: доктар гістарычных навук, дацэнт *Г. Г. Краско*

Вучэбны дапаможнік рэкамендаваны Рэспубліканскім саветам па гістарычнай палітыцы пры Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь (пракаол № 3 ад 12 ліпеня 2022 г.)

Картаграфічныя матэрыялы: *С. М. Цемушаў*, *В. М. Цемушаў*

Рэцэнзенты: кафедра ўсеагульнай гісторыі ўстановы адукацыі «Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны» (доктар гістарычных навук, прафесар, загадчык кафедры ўсеагульнай гісторыі *М. М. Мязга*); доктар гістарычных навук, прафесар, прафесар кафедры псіхалогіі ўстановы адукацыі «Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П. М. Машэрава» *В. А. Космач*; кандыдат філалагічных навук, дацэнт, загадчык кафедры мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка» *Д. В. Дзятко* (тэрміналагічны аспект); доктар педагагічных навук, прафесар *В. Ф. Русецкі*

ISBN 978-985-599-722-2

© Афармленне. РУП «Выдавецтва  
“Адукацыя і выхаванне”», 2022

# ЗМЕСТ

УСТУП .....	4
<b>РАЗДЗЕЛ 1. Асноўныя этапы развіцця беларускай дзяржаўнасці .....</b>	<b>6</b>
Тэма 1.1. Уводзіны ў вучэбную дысцыпліну .....	6
Тэма 1.2. Першыя дзяржаўныя ўтварэнні на тэрыторыі Беларусі .....	22
Тэма 1.3. Вялікае Княства Літоўскае — поліэтнічная феадальная дзяржава Усходняй Еўропы .....	51
Тэма 1.4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі .....	101
Тэма 1.5. Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва ў 1917—1941 гг. ....	122
Тэма 1.6. Вялікая Айчынная вайна — ключавая падзея навейшай гісторыі .....	164
Тэма 1.7. Аднаўленне і пасляваенная мадэрнізацыя БССР .....	206
Тэма 1.8. Этапы развіцця незалежнай Рэспублікі Беларусь .....	219
<b>РАЗДЗЕЛ 2. Асновы дзяржаўнага ладу Рэспублікі Беларусь .....</b>	<b>233</b>
Тэма 2.1. Канстытуцыя як асноўны закон дзяржавы .....	233
Тэма 2.2. Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь .....	249
Тэма 2.3. Урад як вышэйшы орган выканаўчай улады .....	260
Тэма 2.4. Заканадаўчая і судовая галіны ўлады .....	279
Тэма 2.5. Рэгіёны Беларусі .....	304
Тэма 2.6. Палітычныя партыі і грамадскія аб'яднанні .....	320
<b>РАЗДЗЕЛ 3. Беларусь на мяжы культур і цывілізацый .....</b>	<b>331</b>
Тэма 3.1. Этнагенез беларусаў і паходжанне назвы «Беларусь» .....	331
Тэма 3.2. Народы і рэлігіі Беларусі .....	354
Тэма 3.3. Дзяржаўныя сімвалы Беларусі .....	379
Тэма 3.4. Сацыяльна-эканамічная мадэль сучаснай Беларусі .....	396
Тэма 3.5. Беларусь у геапалітычнай прасторы .....	409
<b>ЗАКЛЮЧЭННЕ .....</b>	<b>430</b>
<b>Літаратура .....</b>	<b>432</b>
<b>Храналогія развіцця беларускай дзяржаўнасці .....</b>	<b>438</b>

Вучэбнае выданне

*Сацыяльна-гуманітарны цыкл. Базавы кампанент*

**Марзалюк Ігар Аляксандравіч**  
**Каханоўскі Аляксандр Генадзьевіч**  
**Ходзін Сяргей Мікалаевіч і інш.**

# ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ДЗЯРЖАЎНАСЦІ

Вучэбны дапаможнік

2-е выданне, стэрэатыпнае

Рэдактары *В. В. Мінянкова, А. В. Міронава,*  
*Л. У. Языковіч*  
Камп'ютарная вёрстка *В. А. Праходская, А. П. Шаціла*  
Карэктары *А. В. Афанасенка, В. Д. Дзяруга,*  
*Н. А. Сячко*

*У афармленні выдання выкарыстаны ілюстрацыі з асабістых архіваў*  
*І. А. Марзалюка, С. М. Цемушава, Д. У. Дука, з адкрытых інтэрнэт-крыніц.*

Падпісана да друку 28.07.2023. Фармат 70 × 100 <sup>1</sup>/<sub>16</sub>.  
Папера афсетная. Друк афсетны. Ум. друк. арк. 36,4.  
Ул.-выд. арк. 38,0. Дадатковы тыраж 1400 экз. Заказ 1197.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”».

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,  
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/19 ад 02.08.2013.  
Вул. Будзённага, 21, 220070, г. Мінск.

Адкрытае акцыянернае таварыства «Паліграфкамбінат імя Якуба Коласа».

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,  
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 2/3 ад 10.09.2018.  
Вул. Каржанеўскага, 20, 220024, г. Мінск.